

**VERENIGING TOT BEHOUD VAN OUD,
GROEN EN LEEFBAAR VOORSCHOTEN**

Nieuwsbrief

48^e jaargang, nr. 2

Juni 2016

**Steun onze petitie voor het behoud en herstel van
de Duivenvoordecorridor**

Colofon

Vereniging

De Vereniging tot behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten wil het culturele erfgoed van Voorschoten beschermen. Met de organisatie van de Open Monumentendag in Voorschoten en lezingen en activiteiten voor leden houden we de kennis en belangstelling voor ons erfgoed levend. Ook is de Vereniging een actieve en kritische gesprekspartner van gemeente, provincie en rijk als het om ruimtelijke ontwikkeling en het groen in ons dorp gaat.

Het website-adres van de vereniging is www.oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Bestuur van de Vereniging

Stan Dessens	Van Hamellaan 46	Voorzitter	561 6381
Jan Willem Sentrop	Pr Margrietlaan 32	Secretaris	561 6694
Emile de Haas	Veurseweg 113	Penningmeester	561 7108
Karel de Beer	Sixlaan 76	Bestuurslid	561 8301
Henny van der Klis	Grieglaan 10	Bestuurslid	561 3191
Bart van Oirsouw	Sweelinckhof 14	Bestuurslid	06 5254 0076
Helmi de Ruiter	Leidseweg 5	Bestuurslid	561 2644

Het e-mailadres van het bestuur is bestuur@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Ledenadministratie

Ton de Jong, Baron Schimmelpenninck v.d. Oyelaan 54, 2252 EC Voorschoten, tel.nr. 071 561 6113. Aanmelding en wijzigingen kunt u doorgeven via: ledenadministratie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl of via genoemd postadres.

De minimumcontributie bedraagt voor het kalenderjaar 2015 € 7,50. U kunt ook een lidmaatschap voor het leven afsluiten voor € 150.

Nieuwsbrief

De Nieuwsbrief verschijnt viermaal per jaar. Kopij kan worden ingeleverd bij: nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl.

Verspreiding

De distributie van de *Nieuwsbrief* wordt gecoördineerd door Helen Raap, tel.nr. 071-561 2754. In Voorschoten bezorgen leden de Nieuwsbrief.

Activiteiten

Alle komende activiteiten voor onze leden kunt u ook lezen op onze website

Inhoudsopgave

Van de voorzitter: Geloof de gemeente nog in Sinterklaas?	4
Petitie behoud en herstel van de Duivenvoordecorridor	6
Even voorstellen	8
Actualiteiten	9
De rijke archieven van Voorschoten	12
Iconen en symbolen	15
Nieuwe glorie voor het park Ter Wadding	20
Het jaagpad Leiden-Leidschendam	22
Bijzonder	25
Leuk om te weten	26
Activiteiten	28
Nieuwe leden	30
Contact	31

Van de voorzitter

Geloof de gemeente Voorschoten nog in Sinterklaas?

Met 12 organisaties dringen wij er al geruime tijd op aan dat de Duivenvoordecorridor groen moet blijven en dat het bouwen van woonwijkjes in die groene bufferzone tussen Voorschoten en Leidschendam uit den boze is. Alle leden van onze vereniging hebben de brochure ontvangen, waarin wij ons pleidooi onderbouwen. Ook hebben wij de Raad en het College van onze gemeente daadwerkelijke alternatieven aangereikt om de financiële problematiek van niet-bouwen te helpen oplossen. De commissie Wonen, Ruimte en Groen van de Raad kwam naar aanleiding van een door D66 gelanceerd voorstel tot de aanbeveling om een onafhankelijke commissie in te stellen, die op zoek zou gaan naar mogelijke oplossingen binnen en buiten het gemeentelijke kader, zodat de Duivenvoordecorridor open en groen kan blijven. In de Raad van 12 mei bleek dat de Raad geschrokken was van zijn eigen flinkheid in de commissie WRG en het voldoende vond om een opdracht te geven om te onderzoeken of er ergens in Nederland of Europa subsidiemiddelen te vinden zouden zijn om het gemeentelijk tekort te delgen. Een opdracht dus om Sinterklaas te gaan zoeken. Het getuigt van een zekere naïviteit of gemakzucht om te denken, dat dat gaat lukken. Net zoiets als het onderzoeken van een natuurbegraafplaats in de Duivenvoordecorridor een jaar eerder. Of doet de gemeente dit alleen maar om later te kunnen zeggen dat Sinterklaas niet gevonden is en vervolgens de handen in onschuld te wassen en het bouwen in de Duivenvoordecorridor met evenveel vaart voort te zetten. Een fopspeen dus.

Ik kan niet anders zeggen dat ik zowel het geloof in Sinterklaas als het bewust voorhouden van een fopspeen, van een diepe treurigheid

vind getuigen. De gemeente wil zich kennelijk helemaal niet inspannen om de Duivenvoordecorridor groen te houden. Alleen dan als van buiten een zak geld wordt aangedragen en wie gelooft dat nou?

Wat kunnen burgers die deze hele gang van zaken betreuren anders doen dan nogmaals hun stem te verheffen: laat uw stem horen en onderteken onze petitie voor het groen houden van de Duivenvoordecorridor. U kunt dat doen via onze site (<http://www.oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl/> zie hieronder) of lever de ondertekende petitie af op adres: Van Hamellaan 46 2252BN Voorschoten. Ik dank u voor uw steun.

Stan Dessens

nieuws en Actiepunten

1 juni Petitie Duivenvoordecorridor

De vereniging tot Behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten zet zich ook in voor het groen houden van onze gemeente. Wij wonen in een groene gemeente en dat willen we zo houden. Maar iets wat je hebt lijkt zo vanzelfsprekend, maar dat is het toch niet.

Wilt u niet meegaan in het verkwanselen van de mooie open Duivenvoordecorridor aan te veel woningbouw, teken dan de petitie. Door op onderstaande button te klikken gaat u naar de pagina met meer informatie over deze petitie. Dank u voor uw steun.

Petitie voor het behoud en herstel van de Duivenvoordecorridor

De Duivenvoordecorridor is het open strandwallenlandschap tussen de bebouwing van Voorschoten en Leidschendam en tussen de Vliet en de spoorlijn Den Haag - Leiden. In de corridor vinden we een landschap van grasland, monumentale boerderijen en bomenlanen rond het opgaande bos van de buitenplaats Duivenvoorde. De strandwallen zijn al bewoond sinds hun ontstaan, na de laatste ijstijd. De corridor herbergt grote cultuurhistorische waarden en grote natuurwaarden. Zo maakt de corridor bijvoorbeeld deel uit van het Kroonjuweel Cultureel Erfgoed tussen Den Haag en Leiden en ook van het grootste Beschermd Dorpsgezicht in Nederland. De Duivenvoordecorridor maakt daarnaast ook deel uit van de Ecologische Hoofd Structuur (het Nationaal Natuur Netwerk). Het is de enige plek in Zuid-Holland waar het Groene Hart nog in open verbinding met de duinen en de kust staat.

Het rijk, de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Voorschoten willen de Duivenvoordecorridor behouden als open landschap en als buffer tussen de Haagse en de Leidse agglomeratie, om te voorkomen dat die stedelijke gebieden aan elkaar vastgroeien. De bedoeling is het oorspronkelijke landschap in de corridor te herstellen. Daarom zijn enkele tientallen hectares kassen uit de corridor verwijderd. Om de kosten daarvan voor een deel te dekken mocht er beperkte woningbouw in de corridor plaatsvinden. In de loop der jaren bleek beperkte woningbouw niet voldoende geld op te brengen, zodat beide gemeenten samen nu plannen hebben voor honderden woningen midden in de Duivenvoordecorridor. Een twaalfstal organisaties probeert uitvoering van die plannen te voorkomen en alternatieven te ontwikkelen.

Petitie voor het behoud en herstel van de Duivenvoordecorridor

Ondergetekende dringt eropaan, dat:

- de Duivenvoordecorridor behouden blijft en het oorspronkelijke landschap hersteld wordt;
- de cultuurwaarden en de natuurwaarden gerespecteerd en versterkt worden;
- er in de Duivenvoordecorridor zo min mogelijk - en liefst helemaal niet - gebouwd wordt;
- de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Voorschoten hun huidige plannen voor de bouw van honderden woningen in de Duivenvoordecorridor dus in heroverweging nemen.

Datum:

Naam:

Adres:

Handtekening:

Even voorstellen

Helmi de Ruiter, ons nieuwe bestuurslid

In 1962 ben ik in Voorschoten komen wonen op 5-jarige leeftijd in de toen nieuwe wijk Adegeest. Ik herinner mij nog het spelen op de bouwplaatsen, met de koeien en geiten bij ons voor de deur en het vissen in de sloten.

Na op de ds. Fortgensschool te Voorschoten basisonderwijs te hebben gevolgd, ben ik in Leiden naar de middelbare school gegaan op de Christelijke Scholengemeenschap Leiden Zuid-West aan de Schubertlaan, de voorganger van het Vlietlandcollege. Daarna heb ik Rechten gestudeerd aan de Universiteit Leiden. Van 1981 tot 2002 heb ik met een onderbreking gewerkt aan de faculteit der rechtsgeleerdheid als docent strafrecht. Vanaf 2003 ben ik strafrechter in de rechtbank Den Haag.

Ook met mijn partner ben ik in Voorschoten blijven wonen.

Voorschoten was en is echt een prachtig groen dorp en dat vind ik heel prettig. Ik ben daarom hier ook nooit weg gegaan. Als je sinds 1962 in Voorschoten hebt gewoond, heb je ook wel zeer veel zien veranderen. Ik ben altijd geïnteresseerd geweest in de geschiedenis en welzijn van Voorschoten. Het huis waar we nu wonen is in 1897 gebouwd en de geschiedenis wel enigszins bekend, maar nog steeds is het leuk om op zoek te gaan naar foto's en documenten waarop of waarin ons huis voorkomt. Ik heb daarnaast ook altijd zelf wat voor het dorp willen doen. Ik ben eerder lid geweest van het bestuur van de Bibliotheek Voorschoten en de Hockeyclub Forescate en wil mij nu graag inzetten voor de vereniging OGLV. Voorschoten is een prachtig dorp en moet dat ook blijven.

Actualiteiten

Canon van Voorschoten

Iedere zichzelf respecterende gemeente heeft tegenwoordig een eigen canon. Met dit Latijnse woord wordt een overzicht aangeduid van de belangrijkste historische gebeurtenissen die tezamen de geschiedenis van een stad of streek uitmaken. Voorschoten moest het tot dusver zonder canon stellen. Daar gaat verandering in komen. Het Lokaal Erfgoed Platform (LEP) heeft het initiatief genomen tot de voorbereiding van een Canon van Voorschoten. Er is een redactie geformeerd, waarin onder meer Jan-Willem Sentrop zitting heeft. Deze redactie heeft een projectplan geschreven, dat in juli 2016 aan het LEP zal worden gepresenteerd. Het eindproduct zal bestaan uit een website met de Canon, die bestaat uit zogeheten vensters, waarin markante gebeurtenissen, personen, plaatsen of gebouwen uit Voorschoten een plaats krijgen. Deze vensters bieden zicht op de loop van de geschiedenis en nodigen uit tot verdere studie bij andere bronnen (websites, verwante organisaties, historische bibliotheken, archieven e.d.). Het ligt in de bedoeling de website onder te brengen bij onze vereniging. Dit past in de vernieuwing van de OGLV-website, waar het bestuur momenteel over nadenkt. De redactie van de Canon zal zich in het komende najaar presenteren. In overleg met een klankbordgroep zullen de werkzaamheden vorm gegeven worden. Verder kunnen alle Voorschotenaren suggesties meegeven aan de redactie. Zo wordt de Canon echt een product van en voor alle Voorschotenaren. Najaar 2017 moet de Canon volgens planning opgeleverd worden. Voor de financiering zal een beroep worden gedaan op diverse sponsors.

Voetgangersbrug Rosenburgh

Het college van B&W heeft vergunning verleend voor de aanleg van een voetgangersbrug tussen het parkeerterrein achter hotel-restaurant De gouden leeuw en het wandelpad rond Rosenburgh. Aan deze vergunningverlening is geen inspraakprocedure vooraf gegaan. Daarom hebben wij voor alle zekerheid bezwaar gemaakt tegen deze vergunning i.v.m. de volgende achtergrond. De gouden leeuw is aangewezen als TOP (toeristisch overstap punt). Dit zal toeristisch verkeer aantrekken, wellicht ook automobilisten met fietsen op de standaard. We willen voorkomen dat fietsers op het wandelpad (de lijst) rond Rosenburgh fietsen om zo op het interlocale fietspad langs de spoorlijn uit te komen. Ook de bewonersvereniging Rosenburgh wilde dat voorkomen en had daarom eveneens bezwaar gemaakt. Tijdens de hoorzitting van de Bezwarencommissie kwam de ambtenaar van de gemeente met de toezegging namens BW dat een zogeheten slalomhek bij de nieuwe brug zal worden geplaatst om fietsers van de lijst rond Rosenburgh te weren. Ook de heer Van der Valk van het hotelconcern zegde toe dat hij op het gebruik door alleen wandelaars zal toezien. Daarop hebben beide verenigingen hun bezwaarschrift ingetrokken. We zullen de feitelijke ontwikkelingen na de aanleg van de brug uiteraard blijven volgen.

Bezoekt u wel eens onze website?

Natuurlijk heeft Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten een website. De tijd van de Gouden Gids is immers allang voorbij. Via de site en onze nieuwsbrief willen we actuele informatie en mooie foto's met u delen. We willen dat bezoekers doorklikken naar het hele artikel als een onderwerp hun belangstelling trekt. En dat scholen groene puzzeltochten kunnen vinden en kinderen hun ervaringen met elkaar kunnen delen. Kortom, dat het prettig dwalen is op onze site.

U glimlacht? Gaat het hier wel over onze site?

Nog niet, maar wel over onze plannen met de site. Die moet interactiever, actueler, aantrekkelijker worden, interessanter voor meerdere doelgroepen, verbinden met andere historische en groene groeperingen en nog veel meer. In de volgende Nieuwsbrieven zullen we u op de hoogte houden van de vorderingen. Suggesties hoe de aantrekkelijkheid van de site te vergroten zijn welkom via nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl onder vermelding van tips website.

Openmonumentendag 2016

Zet u zaterdag 10 september vast in uw agenda? Dan is het weer Open Monumentendag, de dag waarop veel monumenten in Voorschoten hun deuren (gratis) voor u openen.

Het programma is nog niet helemaal bekend, een paar details moeten nog worden ingevuld. Wel kunnen we alvast vertellen dat er weer twee monumenten bij zijn die er vorig jaar nog niet bij waren. Het landelijk thema van dit jaar is “Iconen en Symbolen”. In deze nieuwsbrief heeft Remmelt Kruizinga daar een uitgebreider stukje over geschreven.

Zoals elk jaar hebben we op Open Monumentendag zelf een groot aantal **vrijwilligers nodig** om het evenement mogelijk te maken. Wilt u zich aansluiten bij de enthousiaste groep vrijwilligers en op Open Monumentendag een aantal uren als gastvrouw of gastheer bij een van de monumenten staan, **meldt u zich dan aan bij Bart van Oirsouw** (email: oirsouw52@gmail.com of telefoon 06 52540076).

De rijke archieven van Voorschoten

Carla de Gopper, gemeente archivaris van Voorschoten en Wassenaar, vertelde in de Algemene Ledenvergadering van OGLV hoe belangrijke documenten van Voorschoten bewaard worden. Zij beheert ook het gemeentearchief van Oegstgeest en is docent aan de Universiteit van Utrecht.

Het gemeentearchief van Voorschoten wordt al enige tijd niet meer in Voorschoten bewaard. Voorschoten heeft geen archiefbewaarplaats die goedgekeurd is volgens de Archiefwet. Dat het gemeentehuis van Voorschoten niet geschikt is als bewaarplaats van het archief werd al snel na de bouw geconstateerd: er moesten straalkachels gebruikt worden om het vocht te weren! Toen de werkorganisatie Duivenvoorde werd gevormd, is het gemeente-

archief van Voorschoten overgebracht naar De Paauw in Wassenaar. Daar bevindt het archief zich in een goede geordende staat, in dozen. Een klein gedeelte van het archief is al gedigitaliseerd. Zo zijn er al zo'n 2000 digitale foto's van Voorschoten beschikbaar en dat aantal zal worden uitgebreid naar ongeveer 9000. Het gemeentearchief is openbaar toegankelijk. Er is een studiezaal beschikbaar in De Paauw en het gedigitaliseerde archief kan ook thuis bekeken worden via de website van de gemeente.

Hoewel het gemeentearchief van Voorschoten wat vochtschade heeft, bevat het een schat aan informatie. Het archief gaat terug tot het jaar 1400. Wat er bewaard moet worden, wordt bepaald door de archiefwet. Voorbeelden van interessante stukken zijn:

- Een charter uit 1449. Het betreft een schenking van land aan de kerk, geschreven op perkament
- Een bestek uit 1595 voor de opbouw van de toren van de Dorpskerk
- Een bestek uit 1704 voor de opbouw van de toren van de Dorpskerk nadat deze door brand was verwoest
- De eerste geboorteakte in Voorschoten na de invoering van de burgerlijke stand in 1811. Het betreft de aangifte van Antje, dochter van schoolmeester Cornelis van Werkhoven en Catharina Wolters
- Een overzicht van alle huizen in Voorschoten van ca. 1840
- De dienstregeling van de stoomtram met prijzen
- Een kaart behorend bij het uitbreidingsplan van 1912, waarop alle woningen gedetailleerd staan aangegeven
- De ontwerptekeningen van architect Verschoor voor de bouw van het Raadhuis.

Het digitaal fotoarchief biedt een leuk visueel beeld van het verleden. Carla de Gloppe nam ons mee op een reis van De Pauw naar het gemeentehuis van Voorschoten. Er werden oude foto's getoond van kruispunt Den Deyl, de huisjes tegenover de ingang van De Horsten, de grenspaal tussen Wassenaar en Voorschoten, het viaduct van de Leidsebaan over de Papeweg, de watertoren van Voorschoten, het oude station, de Wijngaardenlaan zoals die vroeger was, de Nassauwijk in aanbouw en het gemeentehuis kort na de bouw met de tramrails ervoor.

Het gemeentearchief bevat nog veel meer informatie, onder andere ook afkomstig uit het Nationaal Archief en uit particuliere archieven. Kortom, het archief is zeker een bezoekje waard als u geïnteresseerd bent in het verleden. Hetzij als gast in de studiezaal of comfortabel thuis met computer of tablet.

Bart van Oirsouw

Dienst van Passagiers-Gelden

Dienstregeling

Station	Leiden	Voorschoten	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam
Leiden	1.00	1.25	1.50	2.00	2.50
Voorschoten	0.25	0.50	0.75	1.00	1.25
Utrecht	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50
Amsterdam	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75
Rotterdam	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00

Perceentaks

Station	Leiden	Voorschoten	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam
Leiden	1.00	1.25	1.50	2.00	2.50
Voorschoten	0.25	0.50	0.75	1.00	1.25
Utrecht	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50
Amsterdam	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75
Rotterdam	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00

Iconen en symbolen

We hebben in Voorschoten een groot aantal mooie monumenten, maar iconisch kun je ze niet noemen. We hebben wel monumenten die voorzien zijn van symbolen. Maar wat is eigenlijk het verschil tussen een symbool en een icoon?

Symbolen en iconen

Symbolen zijn verwijzers. Zo verwijst het christelijke kruis naar de kruisdood van Jezus Christus. En het \$-teken verwijst naar de munteenheid van de Verenigde Staten. Nu is het grappige van deze twee symbolen dat ze een eigen leven zijn gaan leiden. Als voorbeeld: Willem van Oranje, * 24 april 1533, † 10 juli 1584. Het kruis-symbool wordt gebruikt om een sterfdatum aan te geven. De connectie met de kruisdood is dat Willem van Oranje in Christus is gestorven. Maar anno 2016 heeft dit gebruik van het kruis-symbool zich nagenoeg losgezongen van zijn oorspronkelijke betekenis en geeft het nu alleen maar de sterfdatum aan, zonder dat de lezer de verbinding maakt met de kruisdood van Christus. Wat te denken van de kroon als symbool van koninklijke macht? En als een kerktoeren getooid is met een kroon, dan is er altijd de connectie met koninklijke macht (Toren van de Westerkerk in Amsterdam, Sint-Ursulakerk in Keulen). Het symbool 'kroon' heeft nog weinig van zijn oorspronkelijke verwijskracht verloren.

Hoe zit dat bij iconen? Iconen zijn beelden en vertegenwoordigen iets. We kennen allemaal de iconen van de Grieks- en Russisch-Orthodoxe kerk. In de orthodoxe kerken bezitten iconen een hoge graad van heiligheid; onder gelovigen is het gebruik geworden om iconen te kussen. We kennen het woord 'icoon' ook nog in een andere betekenis. Zo wordt Johan Crujff een voetbal-icoon

genoemd. En Museum de Fundatie in Zwolle draagt sinds enige tijd een 'iconische' wolk. We hebben hier te maken met een vorm van iconische architectuur.

Voorzijde van Museum de Fundatie

Het neoklassieke Paleis van Justitie gebouw, waarin het Museum nu gehuisvest is, moest imponeren, kracht uitstralen. Binnen de vormtaal van het neoklassieke bouwen deed men dat door gebruik te maken van de Dorische orde: de van cannelures (uitsparingen) voorziene zuilen rusten rechtstreeks op een stylobaat (soort podium); de kapitelen (het bovineind van een zuil) zijn eenvoudig. De architect heeft op dit neoklassieke front een wolk laten neerdalen, daarmee aangevend dat aan het gebruik van het gebouw als justitiepaleis een eind was gekomen en dat het gebouw nu een creatieve functie heeft: het bewaren en exposeren van zaken die voortgebracht zijn door schepende geesten. De architect heeft van een symbolisch gebouw een iconisch gebouw gemaakt!

Raadszaal van Voorschoten

Het houtsnijwerk in de Raadszaal bevat een heel opvallend symbool dat zich in het midden van de lange wand bevindt, tegenover de hoge vensters. Het is van de hand van Maarten Zwollo (1867-1928), een kunstenaar die een groot deel van zijn werkzame leven in dienst was van Van Kempen en Begeer. We zien hier een Vrouwe Justitia, geblinddoekt, met haar beide handen rustend op twee zuilen die de woorden 'WAARHEID' (links) en 'EN RECHT' (rechts) dragen. Links en rechts van het bewerkte paneel bevinden zich twee lege panelen.

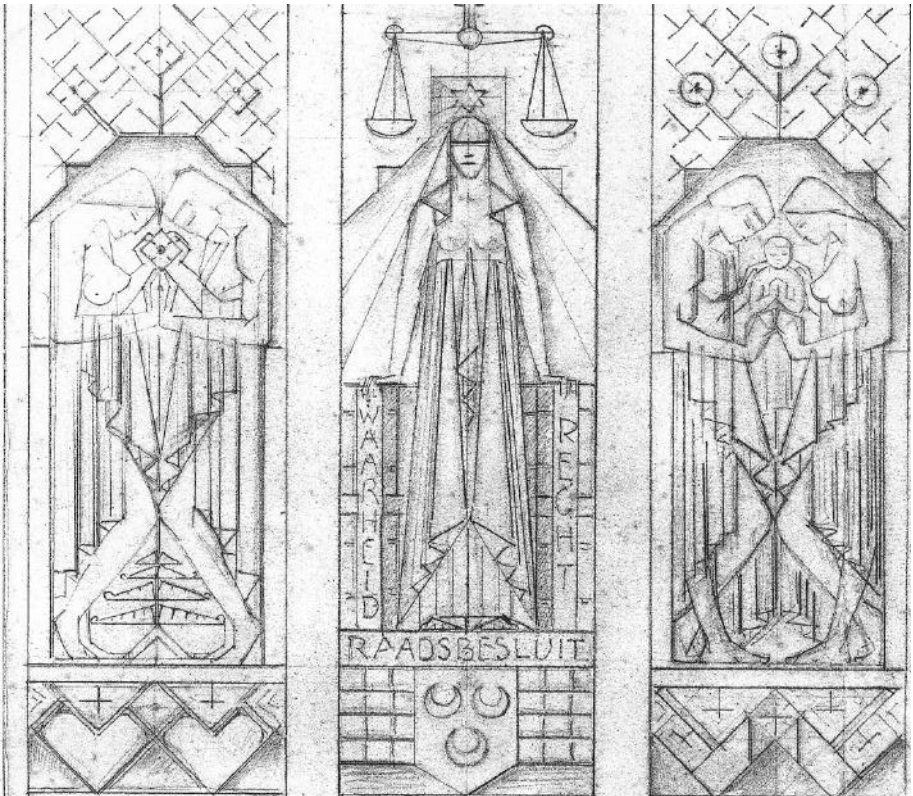
Wat doet dit symbool, dat lijkt te verwijzen naar de rechtspraak, hier in deze Raadszaal? Toen het Gemeentehuis in 1926 werd gebouwd, was immers de tijd dat er recht werd gesproken door het gemeentelijk bestuur al lang achter ons. Het is ook best een rare Vrouw Justitia: ze draagt geen zwaard! En wat doen de woorden WAARHEID EN RECHT daar?

Wordt daarmee verwezen naar Psalm 111, de verzen 7 en 8?

*Waarheid en recht zijn het werk van zijn handen,
Uit al zijn regels blijkt zijn trouw,
Ze zijn onwrikbaar, voor altijd en eeuwig,
Gemaakt volgens waarheid en recht.*

Heeft men tot uitdrukking willen brengen dat de regels, de verordeningen, die hier bedacht worden (hier, in deze raadszaal), altijd de best denkbare zijn?

Om een lang verhaal kort te maken. In de Raadszaal had een drieluik moeten komen, een uit drie panelen bestaand kunstwerk. In het archief zijn twee ontwerpen gevonden, twee varianten die erg veel op elkaar lijken. In dat ontwerp bestaat er ook een linker paneel en een rechter paneel. Alleen het middenpaneel is gerealiseerd.

Ontwerptekening van Maarten Zwollo, waarvan alleen het middendeel is gerealiseerd

In het midden Vrouwe Justitia die de ‘bestuurderen’, hier in vergadering bijeen, oproept zich toch vooral te baseren op de waarheid en op het recht bij het nemen van hun raadsbesluiten. Zonder aanzien des persoons. Alle belangen tegen elkaar afwegend. Daarmee handelen ze in het belang van de gemeenschap, de burgers, weergegeven door een jong stel dat in de echt wordt gebonden (links) en door datzelfde jonge stel, waarvan het huwelijk verrijkt is met een kind (rechts). Daarmee verwijst het ontwerp

naar de drie functies van het Gemeentehuis: Bestuurscentrum, Trouwlocatie en Beheer van de Burgerlijke Stand. Maar op 25 november 1926 besloot de Gemeenteraad dat alleen het middenpaneel gerealiseerd moest worden. De voorzitter, burgemeester Vernède, vond het geheel te druk; op de zijpanelen kwamen te veel figuren voor. Uit het verslag van de beraadslagingen blijkt dat men gevoelig is voor de overweging op deze wijze een kunstuiting van een plaatselijk kunstenaar voor het nageslacht te bewaren. En natuurlijk was er iemand die wees op het beheersen van de kosten voor het nieuwe Raadhuis. Ook vreesde een raadslid dat er aan het verfraaien nooit een eind zou komen. Het voorstel van B en W om alleen het middenpaneel te realiseren werd met algemene stemmen aangenomen.

Zó is het gekomen. Met als gevolg dat zich in de Raadszaal van het Gemeentehuis een symbool bevindt, dat alleen maar begrepen kan worden wanneer we ons realiseren dat in het oorspronkelijke ontwerp ook nog sprake was van twee zijpanelen.

Remmelt Kruizinga

Nieuwe glorie voor het park Ter Wadding

De gemeente Voorschoten gaat in 2016 de buitenplaats Ter Wadding opknappen. Cultuurhistoricus Korneel Aschman is gevraagd de gemeente hierin te adviseren. Hij gaf in april voor genodigden een rondleiding in het park. Ondanks de kou en gietende regen wist hij een beeld op te roepen van een lustoord waarin de afgelopen eeuwen door de verschillende eigenaren met liefde aan is gewerkt.

Een speeltuin voor rijke burgers

Ter Wadding is een voorbeeld van de ontwikkeling van speeltuin naar buitenplaats die in de 16e en 17e eeuw opkwam. Het perceel was begin 17e eeuw nog in gebruik als hennepwerf en hoorde bij de boerderij die nu Bouwlust heet. In 1637 is het perceel afgesplitst en ingericht als speeltuin met speelhuis waar rijke burgers van Leiden in de zomer hun toevlucht zochten, weg van de stank en vuiligheid van de stad. Rond 1685 werd de speeltuin verder verfraaid en gaat Ter Wadding heten. Ter Wadding ontwikkelt zich tot een bescheiden buitenplaats met een koetshuis, een vijver, tuinkoepel, moestuin, boomgaard en bloementuin. Begin 20ste eeuw is zelfs aan de zuidwestzijde een zwembad toegevoegd. De stijl van het park ging mee met de modes: van geometrisch naar landschapsstijl waarbij de wandelaar verrast werd op heel afwisselende uitkijkjes en zichtlijnen. Een wandeling door de tuin moest een avontuur zijn.

Efficiënt beheer

Het park van Ter Wadding was tot in de jaren 1960 een met zorg onderhouden buiten. Daarvan is nu niet veel meer zichtbaar. De oude parkstructuur is geheel verwaterd en door veranderingen in de waterstand is het een zompig gebied waar oude bomen niet erg in gedijen. Hoe kon dit verval zo toeslaan? Bij renovaties in jaren '70

en '80 zijn delen van padenstructuur en beplanting bewust wegbezuinigd en werd het park maar beperkt onderhouden om, ondanks de zeer beperkte omvang, een 'natuurlijk bos'-beeld te ontwikkelen. Bijzondere parkbomen zijn niet herplant, waardoor de historische parkstructuur verder vervaagde en verdween. Wat ook niet erg bijdroeg aan het behoud van de monumentstatus van het park was de splitsing van het eigendom van Ter Wadding. In 1996 en 2005 werd de buitenplaats verdeeld over vier eigenaren. Deze voerden ieder een eigen beheer, zonder dat daar een gezamenlijke beheervisie op basis van historische waarden aan ten grondslag lag. De beplanting van de afgelopen decennia had dan ook nauwelijks een relatie met de historische parkstructuur.

Nieuwe glorie

Het goede nieuws is dat de historische waarde van onze buitens en parken nu wel wordt onderkend. Het streven bij deze renovatie is de historische parkaanleg, op basis van de oude tekeningen en gegevens, te herstellen. Een ontwikkelplan op grond van een specifieke cultuurhistorische beschrijving en analyse van Ter Wadding is vanzelfsprekend een goede basis. De vele stinsenplanten die eeuwen geleden zijn geplant (sneeuwkllokjes, narcissen, daslook) hebben inmiddels al hun kans gegrepen nu zij weer licht en lucht krijgen en vormen dit voorjaar kleurige tapijten van kleur en geur.

Henny van der Klis

Het jaagpad Leiden-Leidschendam

Grote infrastructurele projecten doen een hoop stof opwaaien. Ook al in de 17e eeuw was er bestuurlijke evenwichtskunst nodig om een weggetje van 11 km tussen Leiden en Leidschendam geschikt te maken als jaagpad¹.

In die eeuw nam de ontwikkeling van trekvaarten en -paden een enorme vlucht. Het uitgebreide trekvaartnetwerk dat toen ontstond, vormde bijna twee eeuwen lang de belangrijkste manier van openbaar vervoer en transport in Nederland.

¹ Bron: Martine van der Wielen-de Goede, *De nieuwe trekweg langs de Vliet. Het jaagpad van Leiden tot de Leidschendam en de trekschuitdiensten naar Delft en Den Haag 1636-1638* (Leiden 2007) Verkrijgbaar in de boekhandel en bij Primavera Pers. ISBN 90-5997-034-9 Martine hield 4 maart een lezing voor leden van OGLV.

Met de aanleg was een enorme hoeveelheid geld gemoeid, vergelijkbaar met de kapitalen die nodig waren voor de grote droogleggingen in Noord-Holland. Toch waren stadsbesturen bereid tot die investering. Vervoer over land was moeizaam en daardoor niet betrouwbaar: zandpaden, die in het natte seizoen in modderpaden veranderden. Dijken die afkaldden als zware paarden en vrachten ervan gebruik maakten. Trekvlietdiensten zorgden voor regelmatige verbindingen, onafhankelijk van weer en wind. En snelheid en betrouwbaarheid van vervoer waren essentieel voor groei van de handel in de steden.

De heren van Leiden die het initiatief namen tot de oprichting van een trekschuitdienst tussen Leiden en Delft zullen zeker gehoord hebben van het financiële succes van de eerste trekschuitdienst tussen Amsterdam en Haarlem. Daar werd de hoge investering in een speciaal gegraven vaart dik terug verdiend door tolheffing. De Vliet tussen Leiden en 'den Leidschendam' lag er al! Alleen het weggetje erlangs moest geschikt worden gemaakt als jaagpad. En daarmee zou een mooie aansluiting op Den Haag en Delft kunnen worden gerealiseerd.

Maar ook toen waren bestuurder zich zeer bewust van het mijnenveld van uiteenlopende belangen van de vele betrokkenen. Heel voorzichtig hielden de gedeputeerden van Leiden 'eenige discourse en conferentien' om te polsen hoe Delft tegenover die aanleg stond. Toen Delft zich 'nyet ongenegen tot dat werck' had betoond, werd in 1633 een zware commissie benoemd. Die telde maar liefst 10 leden waaronder 4 burgemeesters. Het kostte de commissie twee jaar om tot een conclusie te komen.

Toen moesten de onderhandelingen met boeren en landeigenaren die bezwaar maakten nog beginnen.

Boeren wilden hun ‘wedden’, ondiepten waar het vee de weiden aan de overkant kon bereiken, behouden maar voor een vaarweg was diepte nodig. Dus eisten de boeren op dit stukje maar liefst 22 bruggen. Ook werd twee jaar lang overleg gevoerd over de aankomstplek in Leiden. De wens was de trekschuit te laten aanmeren bij de stadsherberg.

Bij de aannemers was totaal geen ervaring met de aanleg van een dergelijk project en de slappe grond zorgde ervoor dat het aanbestedingsbedrag met 33% werd overschreden. Ook duurde de aanleg veel langer dan gepland. De opdrachtgevers waren wel zo wijs dat ze de boete voor het te laat opleveren maar lieten zitten.

15 maart 1638 vertrok dan eindelijk de eerste trekvaartdienst vanuit Leiden. Dat was niet zo feestelijk als je zou verwachten. De stadsbesturen vreesden ongeregelde heden omdat voetgangers in de tussenliggende jaren van de nieuwe handige route gebruik hadden kunnen maken en nu moest er tol worden betaald. Er werden ‘soldaten in de binnenwacht gelast’ om de collecteurs bij de tolhekken bij te staan.

Ondanks alle voorbereidingsperikelen werd deze nieuwe vorm van openbaar vervoer een doorslaand succes. Trekschuitpassagiers konden rekenen op 8 afvaarten per dag. Al in het eerste jaar maakten gemiddeld 500 personen per dag op enigerlei wijze gebruik van het nieuwe trekpad. De route Leiden-Leidschendam behoorde tussen 1660 en 1670 tot de meest intensief gebruikte trajecten in de Republiek. Ook financieel werd het een succes: de investering was in 10 jaar terugverdiend. Pas eind 19e eeuw kreeg de trekschuit concurrentie door verbeterde bestrating en de komst van de trein en werd de tolheffing afgeschaft.

Henny van der Klis

Bijzonder

Gedicht over Voorschoten dat is gevonden in het archief van buitenplaats Berbice op een handgeschreven vel papier, zonder datum of auteur.

Casueel Voorval

Wanneer ik laast van Leijden quam
Gevaren na den Leijdschen Dam,
En dat wij digt bij 't schouwtje waren,
Daar in ons Paart moest overvaren,
Zo vraagde een Juffrouw in de schuijt
Hoe hiet dat Dorp daar voor ons uit?
Dat dorp dat hiet, zeid schipper Bouwen,
Gelijk dat ding hiet dat de vrouwen,
En vrijsters, naar oud gebruik,
In Holland dragen voor haar buijk.
Terwijl dat ieder een vaste lagte
Om 't antwoord dat men minst verwagte
Voer hem een statig predikant
Dus in den baart: 't is zoud en schand
Dat gij niet eerlijke vrouwen
dus ongeschikt den spot durft houwen
Maar Bouwen straks niet 't hoedje af
Zeijd Dowine (Domine?) met U verlot
Ik hadd zo holbollig niet gesproken
Zo ik van ver maar had geroken!
Dat er maar ietwes waar miszeit
Of dat zig uw Eerwaardigheid
Zo ligt aan vrouwen Buijk zou stooten
Het dorp voor uit dat hiet Voorschoten.

Leuk om te weten

Het Pauperparadijs

Op 18 juni gaat de theatervoorstelling Het Pauperparadijs in première, gebaseerd op de gelijknamige best-seller van Suzanna Jansen. De voorstellingen worden gespeeld op de historische locatie in Veenhuizen waar de geschiedenis daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. De voorstelling loopt t/m 7 augustus.

<http://hetpauperparadijs.nl/>

Museum Voorlinden

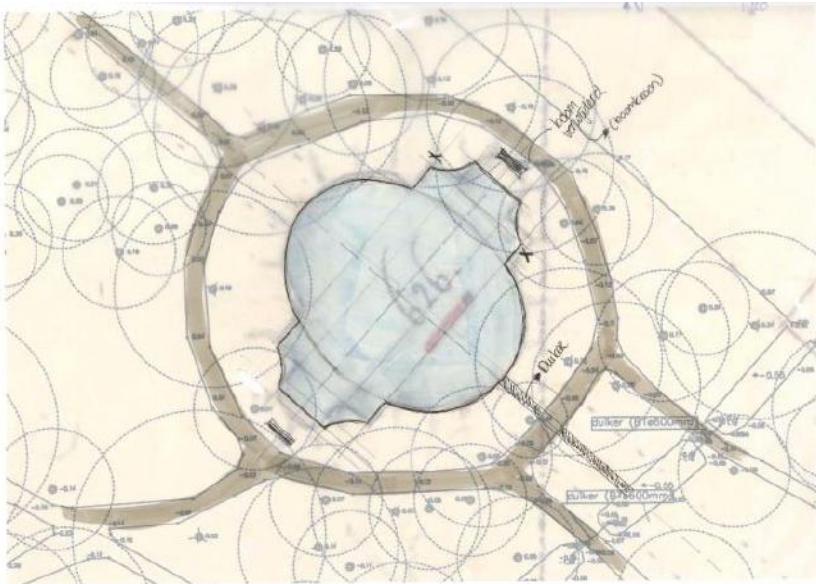
Kunstenaar George Korsmit heeft een ontwerp gemaakt voor de vloer in het educatieatelier van Museum Voorlinden. In mei was hij bezig met de uitvoering van de schildering.

Korsmit werkt volgens een eigen systeem waarin het toeval een beslissende rol heeft. De afmetingen van de kleurvlakken zijn bepaald door het werpen van een dobbelsteen. De kleuren zijn gekozen met een blinde greep uit zo'n 1600 kleurstalen. In totaal worden 126 unieke kleuren voor de vloer gebruikt. Deze mengt

Korsmit allemaal met de hand. Op de foto ziet u de kunstenaar aan het werk. Eén voor één vult hij de verschillende kleurvlakken in.
<http://voorlinden.nl/nl/nieuws>

Beresteijn

Buitenplaats Beresteijn heeft nu ook een eigen website waar u alles vindt over het beheer en de ontwikkelingen op Beresteijn:
www.beresteijn.nl/

Dankzij een subsidie van de Provincie Zuid-Holland komt de Kruisvijver weer terug. Waar tot nu toe alleen de kring van bomen nog herinnerde aan de kruisvijver, zal in de loop van het jaar de drassige grond in de cirkel veranderen in helder water en zal het oppervlak het omringende groen weerspiegelen.

Bomenroute

Ons recent verschenen boekje “Bomenroute door het groene hart van Voorschoten” is ook buiten de regio opgevallen.

<http://www.europesefietstochten.nl/weblog/2015/10/20/bomenroute-voorschoten/>

Activiteiten

Daslookwandeling in mei

De daslookwandeling in mei was op het juiste moment: heerlijk wandelwee en de ui-achtige geur van de daslook was goed te ruiken. Daslook is een stinzenplant. Dat zijn planten met een opvallende bloei die vroeger op buitenplaatsen aangeplant werden en er vervolgens zijn verwilderd en ingeburgerd.

Er was overigens veel meer te zien dan daslook, zoals de vele verschillende soorten ganzen met hun pluizige jongen. Onze gids van het Zuid-Hollands Landschap had een fabelachtige kennis van vogels en planten én liet ons de sporen van het landgoed Cronesteijn zien zoals de voormalige slotgracht.

In de herhaling: bezoek kunstcollectie Rattan Chadha

De belangstelling voor de besloten kunstcollectie in de voormalige Zilverfabriek was groot. Vorig jaar viel een aantal belangstellenden buiten de boot. Daarom is het prettig dat de conservator, Liesbeth Willems, ons opnieuw de gelegenheid biedt voor een bezichtiging. Deelname is gratis.

vrijdag 28 oktober 2016 om 14.00 uur

Aantal deelnemers maximaal 20

Deze datum is alleen bestemd voor diegenen die afgelopen keer (30 oktober 2015) door een probleem bij ons mailadres niet op de lijst van deelnemers stonden en daardoor niet konden deelnemen aan de rondleiding. Zoals afgesproken zijn zij nu als eerste aan de beurt. Indien U verhinderd bent, wilt U dat dan vóór 1 september per mail doorgeven aan Addy van de Lint-van der Poel! apvdlint@xs4all.nl. Wij kunnen uw plaats dan aan iemand anders geven.

vrijdag 4 november 2016 om 14.00 uur en 16.00 uur

Deze is voor alle geïnteresseerde leden van Vereniging tot behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten. Er zijn die dag 2 groepen van ieder 20 personen. Indien zich voor die tijd 40 deelnemers aangemeld hebben wordt de inschrijving gesloten.

Opgeven kan **tot eind september** per mail aan:

Addy van de Lint-van der Poel: apvdlint@xs4all.nl

Graag naam, adres en (mobiele) telefoonnummer vermelden.

Nadere informatie over déze excursie volgt in de volgende Nieuwsbrief.

Op ontdekking in de natuur met het Zuid-Hollands Landschap

OGLV en het Zuid-Hollands Landschap organiseren regelmatig een excursie op de buitenplaatsen Beresteijn en Berbice. Het is nog niet bekend of dit binnenkort weer gebeurt. Maar het Zuid-Hollands Landschap organiseert het hele jaar door excursies en activiteiten om in kleine groepen de natuur te beleven. Zie voor activiteiten in de buurt:

<https://www.zuidhollandslandschap.nl/natuur-bij-u-in-de-buurt/activiteiten/>

Nieuw lid Activiteitencommissie

De Activiteiten commissie heeft Marijke de Kleijn bereid gevonden om ons team met haar kennis en kunde te versterken. Wij zijn daar heel blij mee.

De activiteitencommissie bestaat nu uit:

Addy van de Lint-van der Poel

apvdlint@xs4all.nl

Liesbeth Sentrop

emjquanjer@planet.nl

Fietje Camer

fietjecramer@outlook.com

Marijke de Kleijn

vrankrijker@planet.nl

Nieuwe leden

We heten de volgende nieuwe leden van harte welkom.

mevrouw M.G.L. den Os-Brand	Voorschoten
mevrouw I. Kempenaar	Assendelft
de heer B.G. Wortelboer	Voorschoten
mevrouw A.E. Boom-Noorman	Voorschoten
mevrouw M. van den Bosch	Voorschoten
de heer H.H.J. Wiegerinck	Voorschoten
mevrouw L.H.Q. van der Krogt	Voorschoten
de heer A. Koerten	Voorschoten
mevrouw M. Oosterhuis	Voorschoten
de heer R.M. Bloem	Voorschoten

Contact

Op onderstaande e-mailadressen zijn wij te bereiken:

bestuur@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor alle bestuurszaken betreffende het beleid van de vereniging; u krijgt een reactie van de secretaris.

penningmeester@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor de contributiebetaling en de financiën van de vereniging in het algemeen.

ledenadministratie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor aanmelding, verhuizing, wijziging e-mailadres, opzegging.

jeugd@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor alles wat betreft het betrekken van de jeugd bij de historie van ons dorp.

nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor contact met de Redactiecommissie van de *Nieuwsbrief* over kopij, deadline, oproepen, mededelingen.

planologie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor alle zaken betreffende nieuwbouw, renovatie, restauratie, monumenten, bestemmingsplannen, groenontwikkeling, planologie (Duivenvoordecorridor, RijnlandRoute), archeologie, e.d.

Activiteitencommissie

Addy van de Lint-van der Poel

Liesbeth Sentrop

Fietje Camer

Marijke de Kleijn

apvdlint@xs4all.nl

emjquanjer@planet.nl

fietjecramer@outlook.com

vrankrijker@planet.nl